

Kolateralna škoda

Leon
Klemše

PREBLISK

Ta teden je spet izbruhnila "afera" o načinu sanacije slovenskih bank, ki je prinesla tudi izbris vseh delničarjev sedmih bank in vseh imetnikov posebnih, podrejenih obveznic, ki so jih te banke izdale. Če gre pri kapitalu vrednostno za težko določljivo številko, so številke glede podrejenih obveznicah natančne: 700 milijonov evrov in nekaj tisoč ljudi, ki so ta denar izgubili. Namesto da bi država banke pustila propasti, jih je dokapitalizirala in zagotovila njihovo normalno delovanje. Do tukaj vse lepo in prav. Toda - ali je bilo treba tako radikalno ukrepati in ali je bilo vse v skladu z zakonom? Tukaj pa je vse po vrsti sumljivo. Bolj ali manj je jasno, da je bil postopek sanacije oblikovan po diktatu Bruslja, ki ima pri takšnih zgodbah zadnjo besedo. Enako jasno je tudi, da so jo slovenski obvezničarji odnesli mnogo slabše kot imetniki podobnih instrumentov v drugih, Sloveniji podobnih državah, kjer so banke propadale. Zakon, ki je omogočil te operacije, je bil sprejet tik pred zdajci; splošno mnenje je, da je vsaj v enem delu neustaven. Sporne pa so tudi številke, s katerimi so dokazovali, da slovenske banke ničvredne; metodologija in izračuni so namreč tako rekoč državna skrivnost. Vse skupaj se je opiralo na napovedi o hudem padcu BDP v Sloveniji, ki pa se ni zgodil. Če računaš, da bodo razmere slabe, potem je verjetnost vračila kreditov manjša, kot če se razmere izboljšujejo.

Zato nekateri domnevajo, da so bili metodologija in izračuni prirejeni cilju. Če je to res, je kriminal kar mila beseda. Poleg tega pa se je izkazalo, da so bili uradniki zaradi različnih razlogov zelo nerodni pri pripravi dokumentov, celo datumi se marsikje niso ujemali. Sprejemali so namreč sklepe, še preden so prišla dovoljenja, menda zaradi strahu pred ustavnim sodiščem. Banka Slovenije in ministrstvo za finance sicer to zanikata, po drugi strani pa še danes ni na voljo dokumentov, ki bi

nas lahko pomirili. Še huje, na voljo so dokumenti, ki so delno prekriti, denimo, ni vidnih datumov, številke ... Vse skupaj je podobno jugoslovanskemu tajnemu uradnemu listu. Po zagotovilih je nekaj potekalo po pravilih, a teh nikjer ne moremo proučiti, ker so opredeljena kot tajnost.

Če pogledamo stvar s širšega vidika, ugotovimo, da je bil proces ok; Slovenija je opravila izpit, vrnila se na mednarodne finančne trge, spet beleži gospodarsko rast ... In kdo je to plačal? V največji meri državljani kot davkoplačevalci, razliko pa delničarji in imetniki podrejenih obveznic. Če ne bi še oni izgubili, bi vse pač morala pokriti država, kar pomeni, da bi davkoplačevalci plačali še več. Še dobro, mar ne? No, imetniki delnic in še posebej obveznic zagotovo ne mislijo tako. Počutijo se izigrane, saj so jih razlastili na zelo sporen način. In tako pridemo do bistva. Visoki uradniki rešujejo probleme preko trupel in tega pravzaprav niti ne skrivajo. Za doseg cilja si izmislijo zakon, ki po kmečki pameti ne pije vode, pa še pri njegovem izvajanju niso dosledni. Očitno jim je oblast stopila v glavo in si mislijo, da lahko za doseg cilja lahko naredijo, kar si zamislijo. Blaginja nacije opravičuje vsa dejanja, nekaj neupravičeno oškodovanih pa je pač kolateralna škoda. Če družba sprejema tako logiko, je za to za posameznega državljana zelo, zelo nevarno. Pravno državo imamo zato, da nas štiti pred samovoljo oblasti. Če oblastnikom dovolimo, da v imenu višjih ciljev poteptajo pravila, ostanemo brez zaščite. In tega ne smemo dovoliti. Zato pri tej "aferti" ni glavno vprašanje denar, temveč samovolja oblasti, ki jo je vedno treba nujno pristržiti. Ko cilj opravičuje sredstva, vemo, kako se konča. Predvsem pa za to ni nobenih razlogov. Servilnost, ki jo je naša oblast v tem primeru pokazala do Bruslja, je drugi problem; odpira namreč vprašanje, kdo nas štiti pred povampirjeno bruseljsko birokracijo; upam, da ne naši birokrati. Slovenija ima opravka že s kar nekaj zgodbami, ki so jo na koncu drago stale. Poglejmo izbrisane, varčevalce Ljubljanske banke v bivši Jugoslaviji, tiste, ki so dobili odškodnine zaradi predolgega sojenja ... Očitno bo kapnil še en račun. Pa saj tistih, ki so to zakuhali, takrat ne bo več na teh položajih.

Leon Klemše je predsednik uprave Modre linije Holding in ima v lasti podrejene obveznice.

Visoki uradniki rešujejo probleme preko trupel in tega niti ne skrivajo.